

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-3-126 (Özelleştirme)
Karar Sayısı : 05-82/1121- 322
Karar Tarihi : 8.12.2005

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Tuncay SONGÖR (İkinci Başkan)
Üyeler : Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rifkî ÜNAL, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B.RAPORTÖRLER: Pelin ERDOĞAN, Neşe Nur YAZGAN

C. BİLDİRİMDE

20 **BULUNAN** : - T.C. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Ziya Gökalp Cad. No:80
Kurtuluş / Ankara

D. TARAFLAR : - T.C. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Ziya Gökalp Cad. No:80
Kurtuluş / Ankara

- Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.
Atatürk Bulv. No: 27 Unkapanı 34083 İstanbul

30 - Özmutlu Madencilik San. İnş. ve Tic. A.Ş. - Birol Mutlu
Ortak Girişim Grubu
Halil Sezai Erkut Cad. No: 8 Etlik Ankara

- Özerdemler Madencilik San. ve Tic. A.Ş.
Çukurambar Mah. 42. Cad. 467. Sok. 5/2 Yasemin Apt.
Çankaya Ankara

40 - YDA İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. - İzgi Yapı Taahhüt
Madencilik Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Vedat Dalokay Cad. No: 112 G.O.P. Ankara

E. DOSYA KONUSU: Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.'nin Kayacık Tuz İşletmesi Müdürlüğü tarafından işletilen Kayacık Tuzlası'na ait tuz üretim işi ile ilgili varlıkların "işletme hakkının verilmesi" ve "satış" yöntemleri ile bir bütün halinde özelleştirme yoluyla devredilmesi işlemine izin verilmesi talebi.

50 **F. DOSYA EVRELERİ:** Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.'nin Tuz Sanayi İşletmeleri Müessesesi ile Yaprak Tütün İşletmeleri ve Sanayi Müessesesi'nin özelleştirilmesi ile ilgili olarak, 1998/4 sayılı

"Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Rekabet Kurulu Tebliği"nin 4. maddesi uyarınca, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) 26.3.2003 tarih, 798 sayı ile önbildirimde bulunmuştur. Yapılan inceleme sonucu düzenlenen 21.4.2003 tarih ve 916 sayılı Mesleki Daire Görüşü ile ÖİB'nin tuz ile ilgili görüşlerini bildiren yazısı, 12.5.2003 tarih, REK.0.07.00.00/65 sayılı Başkanlık önergesi ile 03-32 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek ele alınmış ve 15.5.2003 tarih, 03-32/396-M sayılı Kararında tuz müessesesine bağlı özelleştirme işlemlerinde, Kayacık, Kaldırım ve Yavşan göl tuzlarının birbirinden bağımsız teşebbüslere devredilmesinin rekabetçi bir yapının tesisi için gerekli olduğu, ancak İzmir Çamaltı Tuzlası'nın münferiden veya göl tuzlarından herhangi birisiyle birlikte devredilmesinin mümkün olabileceği karara bağlanmıştır.

Kurum kayıtlarına 10.11.2005 tarih, 7911 sayı ile giren ve en son 23.11.2005 tarih, 8316 sayı ile eksiklikleri tamamlanan nihai bildirimde ise, TEKEL'in Kaldırım Tuz İşletmesi Müdürlüğü tarafından işletilen Kayacık Tuzlası'na ait tuz üretim işi ile ilgili varlıkların "işletme hakkının verilmesi" ve "satış" yöntemleri ile bir bütün halinde özelleştirildiği bildirilerek ihalede teklif veren teşebbüslerin 1998/4 sayılı Tebliğ bakımından değerlendirilmesi talep edilmiştir. Anılan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ ve 1998/4 sayılı Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 1.12.2005 tarih ve 2005-3-126/ÖN-05-PU sayılı Özelleştirme Nihai Bildirim Raporu, 5.12.2005 tarih ve REK.0.07.00.00-120/280 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-82 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.'nin Kayacık Tuz İşletmesi Müdürlüğü tarafından işletilen Kayacık Tuzlası'nın, Özmutlu Madencilik İnşaat ve Tic. A.Ş. - Birol Mutlu Ortak Girişim Grubu, Özerdemler Madencilik San. ve Tic. A.Ş. ve YDA İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. - İzgi Yapı ve Maden San. ve Tic. Ltd. Şti. Ortak Girişim Grubu teşebbüslerinden herhangi biri tarafından özelleştirme yoluyla devralınması işleminin, 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında bir devralma işlemi niteliği taşıdığı,
- Kayacık Tuzlası'nın ham tuz pazarındaki pazar payı itibarıyla, 1998/4 Tebliğ'in 5. maddesi anlamında izne tabi olduğu,
- Kayacık Tuzlası ihalesinin Kaldırım ve Yavşan Tuzlarına ilişkin ihalelerden önce sonuçlanması halinde; en yüksek teklif veren üç teşebbüsten herhangi biri tarafından gerçekleştirilecek muhtemel devralma işlemi neticesinde, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi hükmü çerçevesinde yeni bir hakim durum yaratılması, ya da mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmayacağı, bu nedenle işleme izin verilebileceği,

- 110
- Ancak, Kaldırım Tuzlası ihalesinin daha önce sonuçlanması ve Özmutlu Madencilik İnşaat ve Tic. A.Ş. - Birol Mutlu Ortak Girişim Grubu veya Özerdemler Madencilik San. ve Tic. A.Ş. teşebbüslerinden birinin ihaleyi kazanması halinde, kazanan teşebbüsün Kayacık Tuzlası'nın da kontrolünü elde etmesi 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratma olasılığı taşıdığından, Kayacık Tuzlası'nın Özmutlu Madencilik İnşaat ve Tic. A.Ş. - Birol Mutlu Ortak Girişim Grubu veya Özerdemler Madencilik San. ve Tic. A.Ş. tarafından devralınmasına izin verilemeyeceği,
  - Aynı biçimde, Yavşan Tuzlası ihalesinin daha önce sonuçlanması ve Mutlu Grubuna dahil Mutlu Petrol ve Motorlu Araçlar Tic. A.Ş. - Şenol Mutlu Ortak Girişim Grubu veya YDA İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. - İzgi Yapı ve Maden San. ve Tic. Ltd. Şti. Ortak Girişim Grubu'ndan birinin ihaleyi kazanması halinde, kazanan teşebbüsün Kayacık Tuzlası'nın da kontrolünü elde etmesi 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratma olasılığı taşıdığından, Kayacık Tuzlası'nın Özmutlu Madencilik İnşaat ve Tic. A.Ş. - Birol Mutlu Ortak Girişim Grubu veya YDA İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. - İzgi Yapı ve Maden San. ve Tic. Ltd. Şti. Ortak Girişim Grubu tarafından devralınmasına izin verilemeyeceği

ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş. (TEKEL)

130 TEKEL Tuz Sanayii Müessesesi (TEKEL Tuz), TEKEL'e bağlı alt birim olarak faaliyetini sürdürmektedir. Tuzlalar, TEKEL'in Tuz Sanayi Müessesesi'ne bağlı olup, münhasıran TEKEL'in kontrolünde bulunmaktadır. TEKEL'in Ana Sözleşmesi uyarınca, TEKEL Yönetim Kurulu altında görev yapan İcra Komitesi, TEKEL Tuz'un en üst düzeydeki karar organıdır. TEKEL Tuz'un başında bulunan Genel Müdür aynı zamanda, İcra Komitesi'nin üyesidir.

140 TEKEL'in sermayesi 300.000.000 YTL olup, sermayesinin 233.000.000 YTL'si ödenmiştir. TEKEL, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun (4046 sayılı Kanun) çerçevesinde, 5.2.2001 tarih ve 2001/06 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) Kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. TEKEL'in %100'ü Özelleştirme İdaresi'ne aittir.

150 Deniz ve göl tuzlacılığının öne çıktığı Türkiye pazarında TEKEL Tuz, ham tuz üretiminde lider konumdadır. Ham tuz üretiminin yanı sıra TEKEL Tuz bünyesinde yer alan Çamaltı Tuzlası'nda yıkanmış tuz üretimi gerçekleştirilmektedir. TEKEL Tuz halihazırda iki deniz (Çamaltı, Ayvalık), üç göl (Yavşan, Kaldırım, Kayacık) olmak üzere, toplam beş tuzlada üretim faaliyetinde bulunmaktadır. TEKEL Tuz bünyesindeki Çankırı, Sekili, Tuzluca ve Kağızman tuzlalarının özelleştirme çalışmaları 2002 yılında başlamıştır.

Çankırı Tuzlası'nın satış işlemleri 2003 yılında, Sekili ve Tuzluca Tuzlası'nın 2004 yılında, Kristal Tuz ve Kağızman Tuzlası'nın ise satış işlemi 2005 yılı içerisinde tamamlanmıştır.

160 Göl, deniz, kaynak ve kaya tuzlarında üretim maliyetleri önemli ölçüde farklılaşmaktadır. Göl tuzlarında tuz oluşumu iklim koşullarının etkisiyle kendiliğinden gerçekleşmekte ve tuzun toplanması işlemi makineler aracılığıyla düşük maliyetle gerçekleştirilebilmektedir. Buna karşılık kaynak ve kaya tuzlarında üretimin emek yoğun bir şekilde gerçekleştiriliyor olması nedeniyle üretim maliyetinin göl tuzlarına nazaran 7 kat, deniz tuzlarına nazaran 4 kat daha fazla olduğu görülmektedir. Türkiye'de görünür kaya tuzu rezervlerinin yaklaşık 1 milyar ton gibi bir büyüklüğe ulaşmasına karşın deniz ve göl tuzlarında üretimin görece düşük maliyetlerle yapılması nedeniyle yüksek miktardaki kaya tuzu rezervinin değerlendirilmesi mümkün olmamaktadır. Deniz tuzlarında ise suyun denizden havuzlara pompalanması ve havuzların bakım maliyeti nedeniyle üretim, göl tuzlarına kıyasla yaklaşık 3 kat fazla maliyetle gerçekleştirilebilmektedir.

170 Tekel bünyesinde bulunan tuzlar Türkiye toplam tuz tüketiminin yaklaşık %95'ini, sadece göl tuzları ise (.....) ton üretim kapasitesi ile yaklaşık %65'ini karşılama imkanına sahiptir. Tekel bünyesinde bulunan tuzların yıllar itibarıyla üretim ve satış miktarları ile son iki yılın pazar paylarına Tablo 1'de yer verilmiştir:

Tablo 1: TEKEL Tuz Üretim ve Satış Miktarları ile Pazar Payları

	2003			2004		
	Üretim (ton)	Satış (ton)	Pazar Payı (%)	Üretim (ton)	Satış (ton)	Pazar Payı (%)
Çamaltı	543.410	274.185	13,71	(.....)	(.....)	(.....)
Ayvalık	13.122	12.466	0,63	(.....)	(.....)	(.....)
Deniz Toplam	556.532	286.851	14,34	(.....)	(.....)	(.....)
Kaldırım	551.178	540.934	27,02	(.....)	(.....)	(.....)
Kayacık	621.702	632.760	31,61	(.....)	(.....)	(.....)
Yavşan	600.150	541.019	27,03	(.....)	(.....)	(.....)
Göl Toplam	1.673.030	1.714.713	85,66	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	2.229.562	2.001.384	100,00	(.....)	(.....)	100,00

* Kaya ve kaynak tuzlarının payları çok küçük olduğu için hesaba katılmamıştır.

Kaynak: Tekel

180 Kayacık Tuzlası, Tuz Gölü'nde işletilen tuzlar içerisinde en yeni olan ve tabiat şartlarından en az etkilenen tuzludur. Üretim, dört adet kristalizasyon havuzunda dönüşümlü olarak yapılmakta ve tuz toplanan kristalizasyon havuzları bir sonraki yıl bekletilmektedir. İşletmenin üretim kapasitesi (.....) ton/yıl olup, 2004 yılı üretimi yaklaşık (.....) ton düzeyinde gerçekleşmiştir.

Kayacık Tuzlası'ndan yapılan tüm satışlar, TEKEL'in belirlediği kurum içi fiyat üzerinden TEKEL Pazarlama ve Dağıtım'a devredilmek suretiyle gerçekleştirilmektedir. Tuzun iç satış fiyatı, maliyet bedelleri, dönem giderleri

ve kârdan oluşmaktadır. İşletmenin 2004 yılı cirosu (net satışlar) (.....) YTL olarak gerçekleşmiş olup, pazar payı yaklaşık % (.....) seviyesindedir.

190

Kayacık Tuzlası'na en yüksek üç teklifi veren teşebbüslerin değerlendirilmesi aşağıda yapılmıştır.

H.1.2. Özmutlu Madencilik İnşaat ve Ticaret A.Ş. - Birol Mutlu Ortak Girişim Grubu

Kayacık Tuzlası'nın özelleştirilmesi için müştereken teklif vermek üzere kurulan Ortak Girişim Grubu Özmutlu Madencilik İnşaat ve Ticaret A.Ş. ve Birol Mutlu'dan oluşmaktadır. Ortak Girişim'de Birol Mutlu'nun payı %99 iken, Özmutlu Madencilik İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin payı %1'dir. Ortak Girişim Grubu'nu Birol Mutlu ve Özmutlu Madencilik İnşaat ve Ticaret A.Ş. Yön. Kur. Bşk. Muzaffer Mutlu temsil etmektedir. Ortaklığın sermayesi 500 YTL'dir.

200

Kömür hafriyatı (dekapaj) pazarında faaliyet gösteren ve 469.000 YTL sermayesi olan teşebbüsün ortaklık yapısına Tablo 2'de yer verilmiştir:

Tablo 2: Özmutlu Madencilik İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Birol Mutlu	34,5
Erol Mutlu	31,0
Şenol Mutlu	31,0
Muzaffer Mutlu	2,0
Fatma Mutlu	1,5
TOPLAM	100,0

210

Özmutlu Madencilik İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin yönetim kurulu üyeleri; Muzaffer Mutlu (Başkan), Birol Mutlu, Erol Mutlu ve Şenol Mutlu'dan oluşmaktadır.

Özmutlu Madencilik İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin 2004 yılı cirosu, (.....) YTL'dir.

Mutlu Grubu'nun diğer bir şirketi Mutlu Petrol ve Motorlu Araçlar Ticaret A.Ş., akaryakıt sektöründe faaliyet göstermekte olup, 2004 yılı cirosu (.....) YTL'dir. Teşebbüsün ortaklık yapısına Tablo 3'te yer verilmiştir:

Tablo 3: Mutlu Petrol ve Motorlu Araçlar Ticaret A.Ş.'nin Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Erol Mutlu	32
Birol Mutlu	32
Şenol Mutlu	32
Muzaffer Mutlu	2
Hatice Mutlu	1
Yasemin Mutlu	1
TOPLAM	100

220

Mutlu Petrol ve Motorlu Araçlar Ticaret A.Ş.'nin yönetim kurulu üyeleri; Erol Mutlu (Başkan), Birol Mutlu, Şenol Mutlu ve Muzaffer Mutlu'dan oluşmaktadır.

Dosya mevcudundan, Özmutlu Madencilik İnşaat ve Ticaret A.Ş. - Birol Mutlu Ortak Girişim Grubu'nun Kaldırım Tuzlası'nın ihalesine katıldığı ve 2. sırada yer aldığı anlaşılmaktadır.

230 Diğer yandan, Mutlu Petrol ve Motorlu Araçlar Ticaret A.Ş.'nin, Şenol Mutlu ile ortak girişim oluşturarak Yavşan Tuzlası'nın ihalesine katıldığı ve 3. sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

Gerek Ortak Girişim Grubu'nun gerekse ana teşebbüsler Birol Mutlu ve Özmutlu Madencilik İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin ham tuz pazarında herhangi bir faaliyeti, dolayısıyla pazar payı ve cirosu bulunmamaktadır.

H.1.3. Özerdemler Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.

240 1993 yılında kurulan Özerdemler Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin sermayesi 500.000 YTL'dir. Esas olarak madencilik (kömür üretimi, kömür satışı, mermercilik) ve kömür dekapaj pazarında faaliyet gösteren teşebbüsün ortaklık yapısına Tablo 4'te yer verilmiştir:

Tablo 4: Özerdemler Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Salih Özerdem	35
Remzi Özerdem	47
Mustafa Öksüz	8
Semra Öksüz	8
Nuriye Özerdem	2
TOPLAM	100

Özerdemler Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin yönetim kurulu üyeleri; Salih Özerdem (Başkan), Remzi Özerdem (Bşk. Yrd.) ve Mustafa Öksüz'den oluşmaktadır.

250 Teşebbüsün 2004 yılı cirosu, (.....) YTL olarak gerçekleşmiştir.

Dosya mevcudundan, teşebbüsün Kaldırım Tuzlası'nın ihalesine de katıldığı ve 3. sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

Özerdemler Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin ilgili ürün pazarında herhangi bir faaliyeti, dolayısıyla pazar payı ve cirosu bulunmamaktadır.

H.1.4. YDA İnşaat San. ve Tic. A.Ş. - İzgi Yapı ve Maden San. Tic. Ltd. Şti. Ortak Girişim Grubu

260 Yavşan ve Kayacık Tuzlarının özelleştirilmesi ihalelerine katılmak üzere YDA İnşaat San. ve Tic. A.Ş. ile İzgi Yapı ve Maden San. Tic. Ltd. Şti. arasında ortak girişim kurulmuştur.

İnşaat ve taahhüt işleri ile iştigal eden YDA İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin sermayesi 10.000.000 YTL'dir. Teşebbüsün ortaklık yapısına Tablo 5'te yer verilmiştir:

270 Tablo 5: YDA İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Hüseyin Arslan	48
Cüneyt Arslan	48
Melikhan Cüneyt Arslan	1
Emirhan Yaşar Arslan	1
Yaşar Arslan	2
TOPLAM	100

YDA İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin yönetim kurulu üyeleri; Hüseyin Arslan (Başkan), Cüneyt Arslan (Bşk. Yrd.) ve Tahsin Sezgel'den oluşmaktadır. Teşebbüsün 2004 yılı cirosu, (.....) YTL olarak gerçekleşmiştir.

Ortak girişimin diğer teşebbüsü İzgi Yapı ve Maden San. ve Tic. Ltd. Şti., inşaat ve taahhüt işleriyle iştigal etmektedir. Teşebbüsün büyük hissedarı Mehmet Adil Çolpan (%90) iken diğer hissedarı Akif Çolpan (%10)'dır. Şirket Müdürlüğü Mehmet Adil Çolpan tarafından yürütülmektedir. Teşebbüsün 2004 yılı cirosu (.....) YTL'dir.

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, teşebbüsün Yavşan Tuzlası'nın ihalesine de katıldığı ve 2. sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

YDA İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. - İzgi Yapı ve Maden San. ve Tic. Ltd. Şti. Ortak Girişim Grubu'nun gerek ortak girişim olarak gerekse ana teşebbüsler olarak ham tuz pazarında herhangi bir faaliyeti, dolayısıyla ilgili pazarda payı ve cirosu bulunmamaktadır.

290 H.2. İlgili Pazar

H.2.1. Mevzuat

Tuz üretim ve satışları, 1936 yılında yürürlüğe giren 3078 sayılı Tuz Kanunu ile tekel niteliği kazanmış ve 1998 yılına kadar TEKEL bünyesinde gerçekleştirilmiştir. Anılan Kanun'a dayanılarak çıkarılan 11.9.1975 tarih ve 15353 sayılı Devlet Tekeli Dışında İşletilecek Tuzlalar Hakkında Tüzük ile özel teşebbüsler sadece, ihraç etmek ya da kimyasal madde üretiminde kendi ihtiyaçlarını karşılamak üzere hiç işletilmemiş ya da işletilmesinden vazgeçilmiş tuzlarda üretim yapabilmektedir.

28.7.1998 tarihinde kabul edilen 4373 sayılı "Tuz Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" ile yapılan değişiklik sonucu 1994 ve 1995 yıllarında kapatılan kaynak tuzlarının gerçek veya tüzel kişilerce işletilmelerine Bakanlar Kurulu Kararıyla izin verilerek kiralama sözleşmeleri akdedilmiştir. Bir başka deyişle, Kanun değişikliği ile tuz tekeline istisnalar getirilmiştir. 1999 yılı sonuna kadar 15 kaynak tuzlası için İşletme İzni verilmiş olup, bu tuzlarda 2000 yılında üretime başlanmıştır.

310 15.6.2001 tarihinde yürürlüğe giren 4683 sayılı “Maden Kanununda Değişiklik Yapılmasına ve Tuz Kanununun Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Kanun” ile ise, Tuz Kanunu yürürlükten kaldırılarak tuz üretiminde tekel durumu sona ermiş ve tuz üretimi Maden Kanunu kapsamına alınmıştır. Madenler, Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup içinde buldukları arzın mülkiyetine tabi değildir. Arama ve işletme ruhsatı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca verilmektedir.

320 3.5.2005 tarih ve 25716 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin Geçici Maddesine göre, Tuz Gölü’nde verilecek ruhsat alanları, Maden İşleri Genel Müdürlüğü’nce 31 Aralık 2010 tarihine kadar yapılacak bilimsel ve teknik çalışmalar neticesinde tespit edilecektir. Bu çalışma sonucunda tuz üretimine uygun alanlar belirlenerek ihale edilecektir. Ruhsat vermeye uygun tuz üretim alanları belirlenene kadar intibaklar dışında Tuz Gölü’nde ruhsat verilmeyecektir. Başka bir ifadeyle, 2010 yılına kadar mevcut tuzlarda gerçekleştirilen üretim dışında Tuz Gölü’nde herhangi bir şekilde üretim yapma imkanı bulunmamaktadır.

330 Diğer yandan, 11.8.1983 tarihinde yürürlüğe giren 2872 sayılı Çevre Kanunu, çevre korumasına ilişkin önlem ve yasaklar çerçevesinde, faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum ve kuruluşların bir “Çevresel Etki Değerlendirme Raporu” hazırlamalarını öngörmektedir. Ayrıca, faaliyete geçecek kurum ve kuruluşun mevzuatta öngörülen arıtma tesislerini veya sistemlerini kurması da gerekli olup, arıtma tesis veya sistemlerini kurmayan kurum ve kuruluşta işletme ve kullanım izni verilmemektedir.

340 2872 sayılı Çevre Kanunu ile bağlantılı olarak, 13.11.1989 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname kapsamında kurulan Özel Çevre Koruma Kurumu, Çevre Kanunu’nun 9. maddesi ile Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilen alanların koruma ve kullanma esaslarını belirlemektedir. 2.11.2000 tarihinde Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiş olup, bölgede yapılacak her türlü yapı ve tesis Çevre Bakanlığı Yüksek Çevre Kurulu’nca belirlenecek esaslar çerçevesinde Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı’nın izin ve denetimine tabidir.

H.2.2. İlgili Ürün Pazarı

350 1997/1 sayılı Tebliğ’in 4. maddesine göre, belirli bir ürün ve onunla yüksek ikame edilebilirliği olan diğer ürünlerden oluşan pazarlar ilgili ürün pazarını oluşturmaktadır. Bir ürünün diğer bir ürünle aynı pazarda yer alabilmesi için bu ürünlerin tüketici gözünde nitelikleri, kullanım amaçları ve fiyatları bakımından benzer olmaları gerekmektedir. Tuz gerek sanayideki kullanımı gerekse insan beslenmesindeki rolü nedeniyle ikamesi olmayan bir üründür. Bu nedenle ilgili ürün pazarı herhangi bir işlemde geçmemiş tuz olarak tanımlanabilecek “ham tuz pazarı” olarak belirlenmiştir.

H.2.3. İlgili Coğrafi Pazar

360

1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesine göre, coğrafi pazar belirlenirken, özellikle ilgili mal ve hizmetlerin özellikleri ile tüketici tercihleri bakımından giriş engellerinin, ilgili bölge ile komşu bölgeler arasında teşebbüslerin pazar payları veya mal ve hizmetlerin fiyatları bakımından hissedilir bir farklılığın olup olmadığı gibi unsurlar dikkate alınır.

370

İlgili ürün pazarını oluşturan ham tuz esasen ulaşım maliyeti satış fiyatına yakın olan bir üründür. Bununla birlikte ülke talebinin yaklaşık %75'lik bir kısmını karşılayan göl tuzlarından başta önemli bir sanayi bölgesi olan ve ihtiyaç duyulan tuzun çok büyük bir kısmını tüketen Marmara bölgesi olmak üzere, tüm Türkiye'ye tuz satışı gerçekleştirilmektedir. Diğer yandan, deniz tuzlarından biri olan Çamaltı Tuzlası'nın göl tuzları için ciddi bir rekabetçi baskı yaratmadığı görülmektedir. Bu durumun nedeni bu tuzlada üretimin göl tuzlarına kıyasla daha maliyetli oluşu ve göl tuzlarının Türkiye'nin her yanına satış yapabilmesini sağlayan coğrafi konumları sebebiyle sahip oldukları nakliye maliyeti avantajıdır. Göl tuzları ise gerek üretim kapasiteleri gerekse üretim maliyetlerinin düşüklüğü sebebiyle Ege Bölgesi de dahil olmak üzere ülkenin her yanına satış yapılabilmektedir. Dolayısıyla göl tuzları ile Çamaltı Tuzlası arasında tek taraflı bir rekabet ilişkisi bulunmaktadır.

380

Bu çerçevede söz konusu dosya bakımından ilgili coğrafi pazar "Türkiye Cumhuriyeti Sınırları Dahili" olarak belirlenmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

390

Kayacık Tuzlası'na ait tuz üretim işi ile ilgili varlıkların bir bütün halinde "işletme hakkının verilmesi" ve "satış" yöntemi ile özelleştirilmesi işlemi sonucunda, Kayacık Tuzlası'nın kontrolü el değiştireceği için, işletmenin özelleştirme kapsamında en yüksek teklif veren ilk üç teşebbüsten herhangi birine devredilmesi, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi kapsamında bir devralma işlemidir.

400

Yasal dayanağını 4054 sayılı Kanun'un 7. ve 27 (f) maddesinden alan 1998/4 sayılı Tebliğ hükümlerine göre; bir teşebbüsün ortaklık paylarının ya da diğer hak ve araçların tümünün veya bir kısmının teşebbüsün üzerindeki kontrolü değiştirecek ya da karar organlarını etkileyecek şekilde yahut mal veya hizmet üretimine yönelik birimlerin özelleştirme yolu ile her türlü devrinde, Tebliğ'de öngörülen diğer kriterlerin¹ de karşılanması durumunda Rekabet Kurulu izni gerekmektedir.

Kurum kayıtlarına 26.3.2003 tarih ve 798 sayı ile intikal eden ÖİB yazısında; özelleştirme kapsamında olan TEKEL'in Tuz Sanayi İşletmeleri Müessesesi ile Yaprak Tütün İşletmeleri ve Sanayi Müessesesi'nin satışı konusunda ihale şartnamelerinin hazırlığına esas olacak Rekabet Kurulu görüşünün bildirilmesi talep edilerek ön bildirimde bulunulmuştur. Yapılan inceleme sonucunda

¹ Ciro, pazar payı ya da hukuki veya fiili imtiyaza ilişkin.

410 alınan 15.5.2003 tarih ve 03-32/396-M sayılı Kurul Kararı'nda; tuz müessesesine bağlı özelleştirme işlemlerinde, Kayacık, Kaldırım ve Yavşan göl tuzlarının birbirinden bağımsız teşebbüslere devredilmesinin rekabetçi bir yapının tesisi için gerekli olduğu, ancak İzmir Çamaltı Tuzlası'nın münferiden veya göl tuzlarından herhangi birisiyle birlikte devredilmesinin mümkün olabileceği belirtilmiştir.

420 Gerek Mesleki Daire Görüşü, gerekse anılan Kurul Kararı'nda vurgulandığı üzere, özelleştirme sonrasında ham tuz pazarında TEKEL'in sahip olduğu pazar gücünü temsil eden üç göl tuzlasının tek bir teşebbüsün kontrolüne geçmesi ham tuz pazarındaki rekabetin tesisini önemli ölçüde engelleyecek ve özelleştirmeden beklenen yararları en aza indirgeyecektir. Bu nedenle, ham tuz pazarında özelleştirme sonrasında yeter sayıda teşebbüsün etkin olarak faaliyet göstermesine imkan tanınması bu sektördeki rekabetin tesisi bakımından önemlidir. Tuzun gıda dışında da sanayinin pek çok alanında girdi olarak kullanılması göz önünde bulundurulduğunda, ham tuz pazarında oluşacak sağlıklı rekabet koşulları ilgili olduğu diğer sektörleri de etkileyecektir.

430 Özelleştirme İdaresi'nin 31.8.2005 tarihli davetiyesinde, Kaldırım, Kayacık ve Yavşan tuzlarının ayrı ayrı 21.1.2032 tarihine kadar tesis edilen maden ruhsatı ve buluculuk hakları ile ayrıntıları İhale Şartnamesinde belirtilen tuz üretim işi ile ilgili varlıklar bir bütün halinde "işletme hakkının verilmesi" ve "satış" yöntemi ile ihale edileceği duyurulmuştur. Ayrıca konuyla ilgili Kurul Kararı doğrultusunda, tuzlardan her birinin birbirinden bağımsız teşebbüslere devredileceği, tekliflerin bu husus göz önünde bulundurularak verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

440 1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi uyarınca, özelleştirme kapsamında gerçekleştirilecek devralmaya taraf olan teşebbüslerin ilgili ürün piyasasındaki toplam pazar paylarının %25'i veya toplam cirolarının 25 trilyon TL'yi aşması halinde, devralma işleminin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Rekabet Kurulu'ndan izin alınması gerekmektedir. 1998/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesi ise 1997/1 sayılı Tebliğ'in bu Tebliğ'e aykırı olmayan hükümlerinin özelleştirme yolu ile devralma işlemlerine uygulanmasına devam edileceğini belirtmektedir.

Kayacık Tuzlası'nın cirosu (.....) YTL olmasına rağmen, ilgili ürün pazarında pazar payı %(.....) olup, 1998/4 sayılı Tebliğ'de belirtilen ciro eşliğini tek başına aşmaktadır. Bu yönüyle işlem, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi uyarınca izne tabidir.

450 İhaleye en yüksek teklif veren her üç teşebbüsün de ham tuz pazarında herhangi bir faaliyeti, dolayısıyla ilgili pazarda payı ve cirosu bulunmamaktadır. Bu nedenle Kayacık Tuzlası'nın üç teşebbüsten herhangi biri tarafından devralınması yoğunlaşma yaratan bir işlem niteliği taşımamaktadır. Dolayısıyla söz konusu devralma işlemi 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında herhangi bir hakim durum yaratmamakta veya hakim durumu daha da güçlendirmemektedir.

460 Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus, teşebbüslerin diğer göl tuzlaları ihalelerine katılıp katılmadığıdır. Kayacık Tuzlası'na teklif veren teşebbüslerden birinin, Kaldırım ya da Yavşan Tuzlalarına teklif veren teşebbüslerden biri olması ve ikinci, hatta üçüncü bir tuzlayı daha devralma ihtimalinin doğması halinde yukarıda da belirtildiği gibi, ham tuz pazarındaki rekabetin tesisi önemli ölçüde engellenecek ve özelleştirmeden beklenen yararlar en aza indirgenecektir. Bu itibarla, teşebbüslerin ayrı ayrı incelenmesi gerekmektedir.

470 Kayacık Tuzlası ihalesine en yüksek teklifi veren Özmutlu Madencilik İnşaat ve Ticaret A.Ş. - Birol Mutlu Ortak Girişim Grubu, Kaldırım Tuzlası ihalesinde 2. sırada yer almıştır. Diğer yandan, aynı gruba dahil Mutlu Petrol ve Motorlu Araçlar Ticaret A.Ş.'nin her iki şirketin de ortağı ve yönetim kurulu üyesi olan Şenol Mutlu ile ortak girişim oluşturarak Yavşan Tuzlası'nın ihalesine katıldığı ve 3. sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

480 Bu nedenle, Kayacık ile Kaldırım ve/veya Yavşan Tuzlalarının aynı teşebbüsün kontrolüne geçmesi, özelleştirmeden beklenen yararları en aza indirmeye riski taşımaktadır. Göl tuzlalarının coğrafi konumu sebebiyle Türkiye'nin her yanına satış yapabiliyor olmaları, tüm Türkiye ham tuz ihtiyacını karşılayabilecek kapasitelere sahip olmaları ve göl tuzlarında deniz, kaya ve kaynak tuzlarına kıyasla düşük maliyetlerle üretim yapılabilmesi hususları dikkate alındığında, birden fazla göl tuzlasının tek teşebbüs tarafından kontrol edilmesi 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratma olasılığı taşımaktadır.

Dolayısıyla, Kaldırım ve Yavşan Tuzlaları ihalelerinin Kayacık Tuzlası'nın ihalesinden önce sonuçlanması ve Mutlu Grubu'nun herhangi birini kazanması halinde, Kayacık Tuzlası'nın Özmutlu Madencilik İnşaat ve Ticaret A.Ş. - Birol Mutlu Ortak Girişim Grubu tarafından devralınmasına izin verilemeyecektir.

490 Diğer bir teklif veren Özerdemler Madencilik San. ve Tic. A.Ş. açısından durum incelendiğinde, teşebbüsün Kaldırım Tuzlası'nın ihalesine de katıldığı ve 3. sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle, Kaldırım Tuzlası'nın ihalesinin Kayacık Tuzlası'nın ihalesinden önce sonuçlanması ve Özerdemler Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Kaldırım Tuzlası ihalesini kazanması halinde, Kayacık Tuzlası'nın Özerdemler Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınmasına izin verilemeyecektir.

500 Son olarak, YDA İnş. San. ve Tic. A.Ş. - İzgi Yapı Taah. Madencilik San. Tic. Ltd. Şti. Ortak Girişim Grubu'na bakıldığında, teşebbüsün Yavşan Tuzlası'nın ihalesine de katıldığı ve 2. sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

Aynı gerekçelerle, Yavşan Tuzlası'nın ihalesinin Kayacık Tuzlası'nın ihalesinden önce sonuçlanması ve YDA İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. - İzgi Yapı ve Maden San. ve Tic. Ltd. Şti. Ortak Girişim Grubu'nun Yavşan Tuzlası ihalesini kazanması halinde, Kayacık Tuzlası'nın YDA İnşaat Sanayi ve

Ticaret A.Ş. - İzgi Yapı ve Maden San. ve Tic. Ltd. Şti. Ortak Girişim Grubu tarafından devralınmasına izin verilemeyecektir.

510 Nitekim İhale Şartnamesi'nde de tuzlalardan her birinin birbirinden bağımsız teşebbüslere devredileceği, tekliflerin bu husus göz önünde bulundurularak verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre:

520 - Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.'nin Kayacık Tuz İşletmesi Müdürlüğü tarafından işletilen Kayacık Tuzlası'nın, Özmutlu Madencilik İnşaat ve Tic. A.Ş. - Birol Mutlu Ortak Girişim Grubu, Özerdemler Madencilik San. ve Tic. A.Ş. ve YDA İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. - İzgi Yapı Taahhüt Madencilik San. Tic. Ltd. Şti. Ortak Girişim Grubu teşebbüslerinden herhangi biri tarafından özelleştirme yoluyla devralınması işleminin, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu'nun iznine tabi olduğuna,

530 - Kayacık Tuzlası ihalesinin Kaldırım ve Yavşan Tuzlarına ilişkin ihalelerden önce sonuçlanması halinde; en yüksek teklif veren üç teşebbüsten herhangi biri tarafından gerçekleştirilecek muhtemel devralma neticesinde, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi hükmü çerçevesinde yeni bir hakim durum yaratılması ya da mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmayacağına, bu nedenle işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığına,

540 - Ancak, Kaldırım Tuzlası ihalesinin daha önce sonuçlanması ve Özmutlu Madencilik İnşaat ve Tic. A.Ş. - Birol Mutlu Ortak Girişim Grubu veya Özerdemler Madencilik San. ve Tic. A.Ş. teşebbüslerinden birinin ihaleyi kazanması halinde, kazanan teşebbüsün Kayacık Tuzlası'nın da kontrolünü elde etmesi 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratma olasılığı taşıdığından, Kayacık Tuzlası'nın Özmutlu Madencilik İnşaat ve Tic. A.Ş. - Birol Mutlu Ortak Girişim Grubu veya Özerdemler Madencilik San. ve Tic. A.Ş. tarafından devralınmasına izin verilemeyeceğine,

550 - Aynı biçimde, Yavşan Tuzlası ihalesinin daha önce sonuçlanması ve Mutlu Grubu'na dahil Mutlu Petrol ve Motorlu Araçlar Tic. A.Ş. - Şenol Mutlu Ortak Girişim Grubu' veya YDA İnş. San. ve Tic. A.Ş. - İzgi Yapı Taah. Madencilik San. Tic. Ltd. Şti. Ortak Girişim Grubu'ndan birinin ihaleyi kazanması halinde, kazanan teşebbüsün Kayacık Tuzlası'nın da kontrolünü elde etmesi 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratma olasılığı taşıdığından, Kayacık Tuzlası'nın Özmutlu Madencilik İnşaat ve Tic. A.Ş. - Birol Mutlu Ortak Girişim Grubu veya YDA İnş. San. ve Tic. A.Ş. - İzgi Yapı Taah. Madencilik San. Tic. Ltd. Şti. Ortak Girişim Grubu tarafından devralınmasına izin verilemeyeceğine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.